HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

כל השיעורין. האמורין באוכלין: **ששינה הכתוב.** לקמן קמפרש ליה: **וראיה לדבר.** למה שאמרתי שלפי ששינה הכתוב במשמען שיהו חכמים בשיעורן יש ראיה מיום הכפורים שאף בו שיהו חכמים בשיעורן מפני ששינה בו הכתוב במשמעו: **אשר לא תעשה.** ולא כתיב אשר תאכל: **מאי ראיה.** למה לו להביא ראיה מאי אוכלת דהאי מהאי (ה) מה פורש ביום הכפורים במשנה להודיענו שהטעם משום דשינה הכתוב הוא יותר משלא פירשו התם בטומאה נמי חזינן דשינה הכתוב במשמעו ושיהו חכמים בשיעורן: (ב) **אי מהתם.** מדשינה הכתוב בטומאה הוה אמינא אין שם שיהו הכתוב דאוריתא הוא למיכתב מכל האוכל אשר יאכל כי היכי דכתיב גבי משקה אשר ישתה קא משמע לן יום הכפורים דהתם ודאי שינה הכתוב במשמעו ושיהו חכמים בשיעורן אמור מעתה אם ששינו בטומאה נמי משום טעמא דשינה הכתוב הוא דאשר יאכל שיהו משמעו משיב להו: **מחוסר שחיטה.** כשיצא מתוך האוכל שנולד בו ולא אוכל מיקרי לענין טומאה לא הוא ולא אמו דהא מחסרי שחיטה: **ואימא בן פקועה.** שנמצא בתוך בהמה שנשחטה דקיימא לן (חולין דף עד.) שחיטת אמו מטהרתו: **טעון קריעה.** דתנן (שם) קורעו ומוציא את דמו: **דבר יוכני.** עוף גדול הוא כדאמרינן בבכורות (דף מ:) שטבעה בילתא ששים כרכים: **זוטר עוכא לא גרסינן אלא ה"ג ואימר כציעוראה דליפרפא: רבי אבהו דידיה אמר וכו'.** פירש במשמעו של מקרא פירוש אחר שלא פירש בו ר' אלעזר רבו ואין להשיב עליו: **האוכל אגב זמן הזה וכו'.** מפרש לה ואזיל: **אי נימא דמחייבי קרבן אכזית קטן.** והכי קאמר האוכל פחות מכזית בזמן הזה יכתוב כשיעור זה אכלתי שמא יבנה בית המקדש בימיו ויתחדש בית דין ותתחדש הלכה ויאמרו שחייב קרבן על כזית קטן ולקמן פריך ג"כ ימעט בשיעורין מבעי ליה: **והפניה וכו'.** כלומר וכי אתי ב"ד ומחדש הלכה מי מחייב האי דאכל קודם שנתחדשה הלכה והא הלידנא לאו שב מידיעתו הוא דאי נמי הוה ידע דאכב הוא הוה אכיל ליה דהא השתא קיים לן (ברכות דף לט.) דלא חייבה תורה אלא על כזית איגורי שהוא כזית ביצוי: **אשר לא תעשינה.** משמע שאילו ידע לא עשה אבל בשגגה עשה ואשם: **אלא דלא מחייבי קרבן עד דאיכא כזית גדול.** והכי קאמר האוכל כזית ביצוי אל יכתוב מחוייבי חטאת אלא יכתוב כזית ביצוי אכלתי שמא יבא בית דין ויפטרנו מקרבן וגמרא מביא חולין לעזרה: **ה"ג עונשין מיכתב כתיבי אלא הכי קאמר שיעורין של עונשין וכו'.** שיעורי עונשין שעל ידן הוא עונש הלכה למשה מסיני בחיה שיעור הוא עונש: **יעבך הוא עתניאל בן קנז: כמה ישתה.** מדבית הלל קפריך: **הכי גרסינן אילא ביניהו כמלא לוגמיו דחוק.** לבית הלל בעינן כדי שיסלקנו לגד אחד וירקא כמלא לוגמיו בריוח ולרבי אליעזר כמלא לוגמיו לחוק: **אם כן.** דלבית הלל מיחייב בכדי שיסלקנו וכו' הוה ליה בגיר מרבעיות והויא לה מקולי בית שמאי וליתנייה במסכת עדיות גבי קולי בית שמאי שכולן שנויות שם:

ביצת תרנגולת כו'. פי' בן פקועה, בן בקועה כגון בהמה שנשחטה ובקעו כריסה ומצאו בתוכה ולד, כדתנן התם שנחתכו את ההבמה ומצא בה בן שמונה חי או מת אז בן ט' מת, קורעו ומוציא את דמו. והא דר' אבהו עדיף מדר' אלעזר, דאמר אשר יאכל, אוכל שאתה יכול לאכלו בבת אחת, ואיזה זה ביצת תרנגולת, שיעורו חכמים שאין בית הבליעה מחזיקת יותר מביצת תרנגולת. א"ר אליעזר האוכל חלב בזמן הזה צריך לכתוב שיעורו שמא יבא בית דין אחר ויאמר דלא מיחייב עד איכא כזית גדול. אמר ר' [יוחנן] שיעורין של עונשין בכזית הילכתא למשה מסיני. תניא נמי הכי שיעורין של עונשין הלכה למשה מסיני. אחרים אומרים בית דינו של יעבץ תקנום. ומקשה אלה המצות כתיב, שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה. ושנינן היו הלכה למשה מסיני ושכחום, וחזרו בית דינו של יעבץ ותקנום. **השותה מלא לוגמיו חייב.** אוקימנא למתני' מלא לוגמיו, כל שאילו יסלקם לצד אחד ויראה כמלא לוגמיו, ותני מתני' כמלא לוגמיו. ואותבינן עלה כמה ישתה ויהא חייב, בית שמאי אומרים רביעית ובית הלל אומרים מלא לוגמיו. ושנינן תני [כ]מלא לוגמיו.

מע"ז זיתים לכל היותר, וכפרק חלון קמתר ר"מ גרוגרות, [ו]בע"ז סגי, וגרוגרת גדולה מכזית כדאמרינן בפרק המניע [שבת לא, א] גבי זרק (לבית שמאי) [כזית תרומה לבית שמא] כו', וקתמר [אי] לענין שבת כגרוגרת בעינן אי לענין טומאה כביצה בעינן. ופומר רבינו ליתק דבעיוריוין מיירי בגרוגרות שהן בלא גרעין ועל ידי כך נמעבות ונדרסות בבת אחת יותר מג' זיתים או שיש שהן עם הגרעין. ואין נראה לרבינו הא דקתמר אין בית המליעה מחזיק יותר מכ' זיתים בשאר כל הכזיתים שהיא רכה הרבה (ונראה) [ונראה] לומר דבגרוגרת בפרק המניע נמי היא בלא גרעינתה, מיהו יכול לומר דהני גרוגרות [לא] הוו נמעבות ונדרסות. ורבינו מיכל דודאי כך (ריטב"ן) [מתני'] ד"ר"מ גרוגרות לא מיתוקמא כרבי שמעון, דתנ"ר (דקתמר) [דקתימא] לן כותיה בכבילה לטמא טומאת אוכלין, (ו)סייע משום דלא אשכחן דפליג עליה בפרק כילד משתתפין אלא רבי יוחנן בן ברוקה, אבל כולהו תנאי דהתם אזלי בשיטתיה התם בברייתא, אבל מכל מקום (בשיעור) [בשיעור] מזון שתי פעודות לא קיימא לן כוותיה, אלא סבירא ליה לממתיתין דתלון דאמר ר"מ גרוגרות כר"מ מו מו כרבי יהודה דכילד משתתפין, ורבי יהודה דאמר בהם תרתי ריפתא מיכריתא, תדע שיעורא הוא. מ"ר. וקשה לי אי זה דאם כן הוה ליה לתלמודא לפרושי בהדיא דלא פליגי דאידי ואידי חד שיעורא הוא. ונראה לי לתרץ דהסיא דתלון מיירי בשיעוף כמו שפי' שם רבינו שמואל, ומיירי בשאר פירות דהוי מזון שתי פעודות אבל הוכיח שיעורן בפרק בכל מערבין, כגון מעשה פילפס, אבל הסיא דפרק כילד משתתפין מיירי בפת דוקא שאין צריך שיעור גדול כל כך למזון שתי פעודות. **אמר ר' יוחנן שיעורין ועונשין הלכה למשה מסיני עונשין מיכתב כתיבי כו'.** כך (נראה לרבינו) [גרס רש"י]. אבל בספרים היה כתוב שיעורין מיכתב כתיבי דא"ר חנין כל הפסוק הזה לשיעורין נאמר אלך חטה כו', ומתקו רש"י, משום דקשיא ליה דהא אמרינן בעירובין [ד, ב] וכפוכה [ה, ב] [ד]קרא דר' חנין אינו אלא אמקמתא בעלמא,

כל השיעורין כולן בכזית חוץ מטומאת אוכלין ששינה הכתוב במשמען ושינו חכמים בשיעורן וראיה לדבר יוה"כ מאי שינה הכתוב במשמעו [1]מלא תעונה ומאי שינו חכמים בשיעוריה ככותבת ומאי ראיה לדבר יוה"כ דאי מהתם הוה אמינא אורחא דקרא הוא [2]טומאת אוכלין כביצה מנלן א"ר אבהו א"ר אלעזר דאמר קרא [2]מכל האוכל אשר יאכל אוכל הבא מחמת אוכל ואיזה זה ביצת תרנגולת ואימא גדי מחוסר שחיטה ואימא בן פקועה טעון קריעה ואימא ביצת בר יוכני [6]תפסת מרובה לא תפסת תפסת מועט תפסת ואימא ביעתא דציפורתא דזוטר טובא רבי אבהו דידיה אמר מכל האוכל אשר יאכל אוכל שאתה אוכלו בבת אחת ושיערו חכמים אין בית הבליעה מחזיק יותר מביצת תרנגולת א"ר אלעזר האוכל חלב בזמן הזה צריך שיכתוב לו שיעור שמא יבא בית דין אחר וירבה בשיעורין מאי ירבה בשיעורין אי נימא דמחייבי קרבן אכזית קטן והתניא [3]אשר לא תעשינה בשגגה ואשם השב מידיעתו מביא קרבן על שגגתו לא שב מידיעתו אין מביא קרבן על שגגתו אלא דלא מחייבי קרבן עד דאיכא כזית גדול ולמאי דסליק אדעתיה מעיקרא דמחייבי קרבן אכזית קטן מאי ירבה בשיעורין שמא ירבה בקרבנות מחמת שיעורין א"ר יוחנן [3]שיעורין ועונשין הלכה למשה מסיני עונשין מכתב כתיבי אלא ה"ק [7](אמר רבי יוחנן) [3]שיעורים של עונשין הלכה למשה מסיני תניא נמי הכי שיעורין של עונשין הלכה למשה מסיני אחרים אומרים בית דינו של יעבץ תיקנום והכתיב [8] [4]אלה המצות שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה אלא שכחום וחזרו ויסדום: השותה מלא לוגמיו: אמר רב יהודה אמר שמואל [9]לא מלא לוגמיו ממש אלא כל שאילו יסלקנו לצד אחד ויראה כמלא לוגמיו והא אנן תנן מלא לוגמיו אימא כמלא לוגמיו מיתיבי כמה ישתה ויהא חייב בש"א רביעית ובה"א מלא לוגמיו רבי יהודה אומר משום ר"א כמלא לוגמיו רבי יהודה בן בתירא אומר כדי גמיעה מי עדיפא ממתניתין דאוקימנא כדי שיראה הכי נמי כדי שיראה אי הכי היינו ר"א איכא בינייהו מלא לוגמיו דחוק [10]מתקיף לה רב הושעיא אם כן הוה ליה מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה אמר ליה כי

עונשין מיכתב כתיבי. ה"ג רש"י אבל בספרים היה כתוב שיעורין מיכתב כתיבי פירוש מדר' חנן אלך חטה ושעורה ואמר בפ"ק דסוכה (דף ה:) כל הפסוק הזה לשיעורין נאמר ומשני שיעורין של עונשין והדין עמו דל"ג ליה אדא דאמר משני שיעורין של עונשין דמכל מקום אכתי תיקשי לך שיעורין של עונשין מיכתב כתיבי ועוד בכל דוכתא דפריך הכי בפרק קמא דסוכה (שם) ודעירובין (ד' ד.) מייתי כל מילתא דרבי חנן והכא לא מייתי לה ועוד אמאי לא משני הכא כדמשני התם קרא אסמכתא בעלמא ועוד ליפרוך נמי עונשין מיכתב כתיבי אלא שמע מינה דהכי פריך עונשין מיכתב כתיבי אבל משיעורא לא פריך דסמיך אשיעורא דשניין התם [11]: **הכי** נמי **כמלא לוגמיו.** הא דאמר פרק חלון (עירובין דף עט:) המקדש אם טעם מלא לוגמיו יצא ואם לאו לא יצא אור"ת דהתם נמי כמלא לוגמיו וטעם הוי דבעינן יתובי דעתא דאי מלא לוגמיו ממש קאמר אם כן הוי טפי מרבעיות כדמוכח הכא כי מוקי לה כמלא לוגמיו אז פריך אם כן הוה ליה מקולי בית שמאי אבל מעיקרא דקאמר מלא לוגמיו לא קשיא ליה א"כ היכי בעינן כולי האי והאמר בפרק ערבי פסחים (פסחים דף קח:) דד' כוסות שיעורן ברביעית וכום של קידוש אחד מהם וא"כ היכי נפיק ידי קידוש כיון דבעי טעימה מלא לוגמיו ועוד אי סלקא דעתך מלא לוגמיו אם כן הוה טפי מייתובי דעתא דייתובי דעתא הוי כמלא לוגמיו ואמאי שיערו בכל חד וחד בדידיה בשלמא אי הוי בכמלא לוגמיו ניחא דכדמשני בסמוך קיים להו לרבנן דבהכי מיתבא דעתא כל העולם טובא עוג מלך הבשן פורתא: **ושיערו חכמי' זו ביצת תרנגול'.**

הקשה ר"ת דבפ' חלון (עירובין דף פ:) אמרינן דשתי סעודות בלבד בעירוב י"ח גרוגרות ובפרק כילד משתתפין (שם דף פב:) תנן רבי שמעון אומר שתי ידות לבבר משלש לקב דהיינו שתי סעודות שהם ה' ביצים ושליש ביצה שהבבר הוא ח' ביצים וברבי שמעון קיימא לן דבכל דוכתא אמרינן כביצה לטמא טומאת אוכלין ולרבי שמעון עולה השיעור לכביצה אבל לשאר תנאי אינו כן ואכולהו תנאי קאי חצי חצי חציה לטמא טומאת אוכלין דכמוכח סוגיא התם וכשמחלק י"ח גרוגרות לחמש ביצים ושליש דזה וזה שתי סעודות תמצא לכל ביצה ג' גרוגרות ושלש שמיינת של גרוגרת דבה' ביצים ושלש ביצה יש ט"ז שלש ביצים ועולה לכל שלש ביצה גרוגרת אחת ושמיינת

וגרוגרת

(ה) [ר"ה ד: וש"נ], ב) מולין ה: חולין ב. יא: [שבת סט. שבועות כו:], ג) עירובין ד. סוכה ה:, ד) [שלש מיצות הללו נלקח מיומתרין וכ"ע מפרכי"ש ד"ה ה"ג וכו' אלא הכי קאמר שיעורין וכו'], ה) שבת קד. מגילה ב: [תמורה טז.], ו) [זבחים לח: חולין נב: קה. בכורות ל: ערכין מז:], ז) [וע"ע תוס' עירובין ד: ד"ה הלכתא וכסוכה ו. ד"ה אלא הלכתא], ח) [שיך לעיל קודם ד"ה עונשין],

תורה אור השלם

1. כִּי כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תְעֻנֶּה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וְנִכְרְתָה מֵעַמֶּיהָ:
ויקרא כג כט
2. מִכָּל הָאֹכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל אֲשֶׁר יָבוֹא עָלָיו מַיִם יִטְמָא וְכָל מַשְׁקֶה אֲשֶׁר יִשָּׁתֶה בְּכָל כְּלִי יִטְמָא:
ויקרא יא לד
3. אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְחֻטָא וְעָשָׂה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת יְיָ אֲלֹהָיו אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה בִּשְׁגָגָה וְאָשֵׁם:
ויקרא ד כב
4. אֵלֶּה הַמִּצְוֹת אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֶת מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינָי:
ויקרא כז לד

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מאי דאיכא כו' דהאי מהאי דמה פירש ביום הכפורים במשנה להודיענו יותר שהטעם משום דשינה הכתוב הוא משלא פירשו כל"ל: (ב) ד"ה דאי מהתם כו' ושינו חכמים בשיעורו אמור מו' דאשר יאכל יאכל שיעור חשיב להו כל"ל ותיבת משמעו נמחק:

תוס' ישנים

שייך לעמוד קודם

כל השיעורין בבית חוץ מטומאת אוכלין כו'. לפי' רש"י שרגיל לפרש לגומא אחרים. ולפירוש רשב"ם וריביו יעקב דמיירי בטומאת עצמן, מיירי נמי הכא לטומאת עצמן. וכל מעשה תקפס וגבורתם פי' בשבת פרק המניע [נא, א] ובפסחים פרק אלו עוברין [מו, א]. **שאין בית הבליעה מחזיקת יותר מביצת תרנגולת.** הקשה ריב"א דאמרינן בכריתות פרק אמרו לו [יד, א] גבי ים אוכל אכילה אחת כו' שאין בית הבליעה מחזיק יותר משני זיתים, ואם כן לכל היותר אינו מחזיק ג' (ביצים) [זיתים], ואילו בעירובין פרק חלון [ק, ב] אמרינן ואגב אורחא קמ"ל דשתי סעודות הוו ר"מ גרוגרות, ובפרק כילד משתתפין [שם פב, ב] קאמר ר' שמעון (דמשמע) [דמשנה] דשיעור שתי סעודות לעירוב הוו שתי ידות ככר מג' לקב, (ומהו ככר הוי ח' ביצים [דקקב] הוא כ"ד ביצים ושני שלישי הככר הם ה' ביצים ושלש אין מחזיקין לכל היותר אלא ט"ז זיתים ג' לכל ביצה ואם כן לא יהיה שתי סעודות של חמש ביצים ושלש יותר מג' זיתים לכל היותר, ובפרק חלון קמתר ר"מ גרוגרות, [ו]בע"ז סגי, וגרוגרת גדולה מכזית כדאמרינן בפרק המניע [שבת לא, א] גבי זרק (לבית שמאי) [כזית תרומה לבית שמא] כו', וקתמר [אי] לענין שבת כגרוגרת בעינן אי לענין טומאה כביצה בעינן. ופומר רבינו ליתק דבעיוריוין מיירי בגרוגרות שהן בלא גרעין ועל ידי כך נמעבות ונדרסות בבת אחת יותר מג' זיתים או שיש שהן עם הגרעין. ואין נראה לרבינו הא דקתמר אין בית המליעה מחזיק יותר מכ' זיתים בשאר כל הכזיתים שהיא רכה הרבה (ונראה) [ונראה] לומר, ועוד דגרוגרת בפרק המניע נמי היא בלא גרעינתה, מיהו יכול לומר דהני גרוגרות [לא] הוו נמעבות ונדרסות. ורבינו מיכל דודאי כך (ריטב"ן) [מתני'] ד"ר"מ גרוגרות לא מיתוקמא כרבי שמעון, דתנ"ר (דקתמר) [דקתימא] לן כותיה בכבילה לטמא טומאת אוכלין, (ו)סייע משום דלא אשכחן דפליג עליה בפרק כילד משתתפין אלא רבי יוחנן בן ברוקה, אבל כולהו תנאי דהתם אזלי בשיטתיה התם בברייתא, אבל מכל מקום (בשיעור) [בשיעור] מזון שתי פעודות לא קיימא לן כוותיה, אלא סבירא ליה לממתיתין דתלון דאמר ר"מ גרוגרות כר"מ מו מו כרבי יהודה דכילד משתתפין, ורבי יהודה דאמר בהם תרתי ריפתא מיכריתא, תדע שיעורא הוא. מ"ר. וקשה לי אי זה דאם כן הוה ליה לתלמודא לפרושי בהדיא דלא פליגי דאידי ואידי חד שיעורא הוא. ונראה לי לתרץ דהסיא דתלון מיירי בשיעוף כמו שפי' שם רבינו שמואל, ומיירי בשאר פירות דהוי מזון שתי פעודות אבל הוכיח שיעורן בפרק בכל מערבין, כגון מעשה פילפס, אבל הסיא דפרק כילד משתתפין מיירי בפת דוקא שאין צריך שיעור גדול כל כך למזון שתי פעודות. **אמר ר' יוחנן שיעורין ועונשין הלכה למשה מסיני עונשין מיכתב כתיבי כו'.** כך (נראה לרבינו) [גרס רש"י]. אבל בספרים היה כתוב שיעורין מיכתב כתיבי דא"ר חנין כל הפסוק הזה לשיעורין נאמר אלך חטה כו', ומתקו רש"י, משום דקשיא ליה דהא אמרינן בעירובין [ד, א] וכפוכה [ה, ב] [ד]קרא דר' חנין אינו אלא אמקמתא בעלמא,

לז א מיי' פ"ד מהלכות מאכלות אסורות הל' ז סמג לאוין קמו וקסט:
לח ב מיי' פ"ד מהלכות טומאת אוכלין הל' ח:
לט ג מיי' פ"ד מהלכות מאכלות אסורות הלכה ב:
מ ד מיי' פ"ב מהלכות שביתת עשור הלכה ז סמג לאוין סה טוש"ע או"ח [סימן רעא] סעיף יג] וסי' תריב סעיף ט [וסימן רעא סעיף יג]:

מוסף רש"י

תפסת מרובה לא תפסת. כל מקום שתמצא שני דרכים אחד תופס מרובה ואחד תופס מועט, טוב לך לתפוס את המועט, שאפילו היה לך לתפוס את המרובה ותתפוס את המועט תפיסתך תפיסה, שיש בכלל המרובה המועט, אבל אם תתפוס המרובה והיה לך לתפוס המועט נמצאת שתפסת שלא כדת (חגיגה יז. וכעי"ז ערכין ד: ועי' חולין קלח. הובא במוסף רש"י ר"ה ד:). **אשר לא תעשינה בשגגה ואשם.** וסמיך ליה מו שודע אליו טעותו אשר חטא והביא אשמו, דמשמע אשר לא תעשינה אם היה יודע שהוא אסור, ושגגה היינה לו ומעשה ואשם הוא יביא (חולין ה:). **השב מידיעתו.** הפוסק ונגדל מתמלה ואין עונר אם היה יודע שהוא אסור, וכתו"כ גרס היוצא, שאם היה יודע שהוא חלב היה יוצא ומבטל מעביה זו (שם) ומומר לא אב מידיעתו הוא לפיכך אינו מביא קרבן על שגגתו (הוריות ב.). שיעורין. שמתו מכמיס לכל דבר, כגון כזית דם חלב פיגול ונותר וכזית מן המת שמטמא בהאל ואשר שיעורין (עירובין ד.) אי: כגון כזית לכל אכילה איסור וכבותבת ליוס הכפורים (סוכה ה:).

רבינו חננאל

תניא רבי אומר כל איסורין שבתורה בכזית חוץ מטומאת אוכלין שהרי שינה הכתוב במשמען ושינו חכמים בשיעורן, וראיה לדבר יום הכפורים ששינה הכתוב במשמעו דלא כתיב לא תאכל ביום הכפורים אלא לא תענוה, ובמקום שהיה לו לכתוב כי כל הנפש אשר [תאכל, כתיב אשר] לא תענוה וגו', ושינו חכמים בשיעורן בכותבת. ומאי ראיה לדבר יום הכפורים, דאי לאו יום הכפורים הוה אמינא אורחיה דקרא הוא, אלא למדנו דבר זה מיום הכפורים. ומהו ששינה הכתוב בטומאת אוכלין, מדהוה ליה למיכתב כל אוכל שיבא עליו [מים] יטמא, וכתב אשר יאכל, שמענן מינה דלא שינה בו אלא להוציאו מכשיעור שאר איסורין שבאכילה, כגון הנותר והפיגול והנבלה וכיוצא בהן. ודייקינן מדוקיה דקרא דכתיב מכל האוכל אשר יאכל אוכל הבא מחמת אוכל, ואיזה זה, זה